

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

І.М. Сафронська, к.е.н., доцент, Ю.С. Пеняк, к.е.н., доцент
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Органічне сільське господарство («біологічне» та «екологічне») – це цілісний та системний підхід, заснований на ряді процесів, що забезпечують сталий розвиток екосистем, безпечні продукти харчування, хороше живлення рослин, благополуччя тварин та соціальну справедливість. В Україні розвиток органічного виробництва продукції знаходиться лише на стадії становлення. Так, державною цільовою програмою розвитку українського села на період до 2015 року від 19.09.2007 р. №1158, передбачено: довести обсяг частки органічної продукції у загальному обсязі валової продукції сільського господарства до 10% [1].

Слабкий розвиток органічного виробництва продукції, особливо продукції тваринництва зумовлений по-перше, недосконалістю законодавчої і нормативно-правової бази; по-друге, проблемами у формуванні національної системи сертифікації, стандартів, тощо; по-третє, відсутністю ефективної системи державної підтримки та стимулювання органічного виробництва.

Слід відмітити, що перші кроки в цьому напрямі вже зроблено, так, прийнятий 18 вересня 2012 р. Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» визначив правові, економічні та соціальні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини, заходи контролю та нагляду за такою діяльністю і спрямований на забезпечення справедливої конкуренції та належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, покращення основних показників стану здоров'я населення, збереження природного навколишнього середовища, раціонального використання ґрунтів, забезпечення раціонального використання та відтворення природних ресурсів, а також гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні [2].

Однак основні проблеми розвитку органічного виробництва:

створення інституційної інфраструктури, а саме - сертифікаційних установ, асоціацій виробників органічної продукції та відповідної торговельної мережі; недостатня кількість інформаційно-консультаційного забезпечення, наукових досліджень та освітніх можливостей і компетентних дорадчих служб; потреба в інтеграції до існуючих міжнародних структур з метою полегшення доступу на зовнішні ринки; недостатня фінансова підтримка з боку держави; відсутність маркетингових досліджень ринків органічної продукції залишаються невирішеними.

Потрібно зазначити, що українське органічне виробництво розвивається головним чином на ентузіазмі та коштах ініціативних фермерів-підприємців, які розуміють: органічний продукт розширює доступ до міжнародних ринків збуту, де більші прибутки. Тому з кожним роком кількість підприємців, що займаються вирощуванням органічних продуктів, їх переробкою та реалізацією, зростає. Прикладом ефективного розвитку органічного виробництва продукції тваринництва є «Сварог Вест Груп» представлений підприємствами, основними видами діяльності яких є молочне скотарство та виробництво біогумусу. Наразі у складі корпорації функціонує 22 ферми у Хмельницькій та Чернівецькій областях, а за кількістю поголів'я ВРХ компанія вийшла на показник 13 525 голів. Станом на кінець 2012р. тваринницькі господарства «Сварог Вест Груп» утримували 9,8 тисяч голів молодняку ВРХ та 3,6 тисячі особин дійного стада. Впродовж 2013р. заплановано збільшення кількості продуктивного поголів'я на 46,7% за рахунок власних ресурсів (перехід ремонтного молодняку до продуктивного стада). Тваринницькими комплексами Сварогу щодня виробляється більш ніж 51 тонна екологічно чистого молока, 70% якого відповідає вищому гатунку, а 25% пройшли тестування та отримали сертифікат на виробництво продукції дитячого харчування. У 2013р. заплановано збільшення щоденного надою до 65 тонн у залізковій вазі. Тваринницькі господарства корпорації мають статус племінних заводів з розведення абердин-ангуської, української білоголової та української червоно-рябої молочної породи, а також племінного репродуктора з розведення української чорно-рябої молочної породи. Підвищенню ефективності галузі молочного скотарства сприяє селекційно-племінна робота з вдосконалення породних і продуктивних якостей худоби [3].

Для організації господарства з органічним виробництвом молока в Україні існує чимало організацій, які можуть надати консультаційні послуги, окрім того існують проекти, за якими сільськогосподарські товаровиробники можуть отримати матеріальну

підтримку під сприятливі відсотки чи мати безповоротну допомогу. Так реалізується канадсько-український проект підвищення конкурентоспроможності молочного сектора України, що передбачає допомогу в сумі 140 тис. грн. під 3% річних на будівництво ферм сімейного типу (від 10 до 30 корів). Обов'язковою умовою участі у цьому проекті є наявність досвіду з утримання худоби, кількість землі з розрахунку 1,5 га на 1 голову худоби, техніку для обробки цієї землі і членство у молочарському кооперативі. Учасники за допомогою дорадчої служби складають бізнес-план, який проходить екологічну та фінансову експертизу. Український державний фонд підтримки фермерських господарств надає фермерам, які бажають розвивати тваринництво, під заставу майна безвідсоткові кредити на суму до 250 тис. грн. Проект «Агро-Львів» виділяє гранти і допомагає малим молочарськими господарствам (до 20 корів) у розмірі 40 % покрити витрати на виробництво і переробку продукції [4].

Для реалізації вітчизняного органічного виробництва в аграрному секторі потрібно: створити відповідну нормативно-правову базу; забезпечити його пріоритетність відносно традиційного сільського господарства шляхом прийняття відповідних державних і регіональних програм розвитку; забезпечити належний науковий рівень ведення органічного сільського господарства шляхом залучення освітньої та консультативної системи; залучити фінансово-кредитні установи та приватний сектор для збільшення фінансування; поліпшити інвестиційний «клімат» для залучення коштів; визначити першочерговість розроблення та впровадження інноваційної техніки і технології внаслідок налагодження взаємовигідної співпраці виробників інноваційної й органічної продукції; забезпечити створення необхідної інфраструктури ринку органічної продукції та передбачити економічну, екологічну і соціальну відповідальність всіх його учасників.

Література

1. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року від 19.09.2007р. №1158 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minagro.gov.ua/page/?3800
2. Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 18.09.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ww.organic.com.ua/uk/homepage/>
3. Svarog – наша діяльність – тваринництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://svarog-agro.com/uk/activity/stockbreeding>
4. Шепотило М. На трактор, ферму, теплицю, корову,

комбікорми, саджанці...//М.Шепотило/ Рідне село, №5(030). – 13
березня 2013.- С.